

Sadržaj – Crna Gora

<i>Kako prijaviti korupciju i ostvariti pravnu zaštitu?</i>	3
<i>Osnovne informacije o zaštićenom prijavljivanju korupcije</i>	4
Šta je zaštićeno prijavljivanje korupcije?	4
Ko može prijaviti korupciju?	4
Ko ima pravo na zaštitu zbog prijavljivanja korupcije?	4
Da li je dozvoljeno anonimno prijavljivanje korupcije?	4
Da li se prijava korupcije od strane zviždača tretira kao povjerljiva?	4
Koje se nepravilnosti mogu prijaviti?	5
Da li je za prijavljivanje korupcije neophodno imati dokaze ili je dovoljno da se prijavljivanje vrši na osnovu razumnog vjerovanja?.....	5
Da li se u postupku dodjele zaštite zviždaču preispituje njegova dobra namjera kod prijavljivanja korupcije?	5
Kakvu zaštitu Zakon pruža zviždaču?	5
Šta je zloupotreba prijavljivanja i koje su posljedice?	6
Da li su zviždači izuzeti od disciplinske, građanske ili krivične odgovornosti u vezi sa podnošenjem prijave?	6
<i>Postupak prijavljivanja korupcije</i>	7
Koje vrste prijavljivanja korupcije postoje?	7
Kako se vrši interno prijavljivanje?.....	7
Koji postupak se provodi nakon prijema interne prijave?	7
Kada se može vršiti eksterno prijavljivanje?	8
Koji postupak se provodi nakon prijema eksterne prijave?	8
Kada je moguće izvršiti javno prijavljivanje korupcije?.....	9
<i>Zaštita zviždača od štetnih radnji</i>	10
U odnosu na koje štetne radnje zviždač uživa zaštitu?	10
Šta je i kako se dobiva status zviždača?	10
Da li je predviđena nagrada za prijavljivanje nepravilnosti?	10
Kakvu zaštitu može dobiti zviždač koji trpi štetne posljedice?	11
Na kome je teret dokazivanja?.....	11
Pod kojim uslovima se obustavlja zaštita?	11
<i>Pravna pomoć</i>	12
Koja pravna pomoć je na raspolaganju zviždačima?.....	12
Koje dodatne informacije o postupku zaštićenog prijavljivanja korupcije su dostupne?	12

Dodatni izvori informacija 13

Kako prijaviti korupciju i ostvariti pravnu zaštitu?

Ovaj sadržaj ima za cilj da javnosti pruži informacije o mogućnostima zaštićenog prijavljivanja korupcije u Crnoj Gori. U nastavku možete saznati šta podrazumijeva zaštićeno prijavljivanje, ko može prijaviti korupciju, te koje se nepravilnosti mogu prijaviti. Također, možete se informisati o načinima podnošenja prijave, kao i kome je moguće podnijeti prijavu. U sadržaju koji slijedi daju se informacije o mogućnostima zaštite od štetnih radnji koje mogu biti poduzete radi odvracanja od podnošenja prijave ili odmazde zbog podnesene prijave.

Na osnovu informacija koje slijede možete procijeniti informacije koje imate na raspolaganju, a koje mogu upućivati na korupciju, te donijeti odluku da li vaša saznanja pružaju osnov za zaštićeno prijavljivanje korupcije te koje su moguće posljedice kako prijavljivanja korupcije tako i zloupotrebe prijavljivanja korupcije.

Ovaj sadržaj je izrađen na osnovu važećih propisa, prvenstveno Zakonom o sprječavanju korupcije Crne Gore. Informacije koje su predočene nemaju funkciju pravnog savjeta te se za ovu svrhu preporučuje detaljno konsultovanje zakonskog teksta i obraćanje nadležnim tijelima. U sadržaju koji slijedi daju se informacije o institucijama i organizacijama koje pružaju pravnu pomoć.

Osnovne informacije o zaštićenom prijavljivanju korupcije

Šta je zaštićeno prijavljivanje korupcije?

Zaštićeno prijavljivanje korupcije je uređeno sistemskim zakonom iz oblasti prevencije korupcije, Zakonom o sprječavanju korupcije ("Službeni list CG", br. 53/2014 i 42/2017 - Odluka US CG, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/97446ae4-cb0f-4669-baed-2ce8e97759e5>, u daljem tekstu: Zakon).

Zakonom se kao „zviždač“ definiše svako fizičko i pravno lice koje podnosi prijavu o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije. U skladu sa odredbama ovog zakona, lice koje u dobroj namjeri prijavi opravdanu sumnju u ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, ima pravo na zaštitu ukoliko mu je nanijeta šteta, odnosno postoji mogućnost nastanka štete zbog podnošenja prijave.

Ko može prijaviti korupciju?

Prijavu sumnje o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije može podnijeti svako fizičko i pravno lice.

Ko ima pravo na zaštitu zbog prijavljivanja korupcije?

Ukoliko je zviždaču nanesena šteta, odnosno ukoliko postoji mogućnost nastanka štete zbog podnošenja prijave o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, zviždač ima pravo na zaštitu. Da bi ostvario zaštitu zviždač mora podnijeti zahtjev Agenciji za sprečavanje korupcije.

Zaštita je predviđena i za slučaj kada zviždač ili povezano lice trpi štetu od trećih lica ukoliko zviždač učini vjerovatnim vezu između radnje trećeg lica kojim je prouzrokovana šteta i organa vlasti, privrednog društva, preduzetnika ili drugog pravnog ili fizičkog lica na koje se prijava odnosi.

Zakonom je definisano „povezano lice sa zviždačem“ kao lice koje pomaže zviždaču davanjem obavještenja ili na drugi način i bilo koje drugo lice koje učini vjerovatnim da trpi štetu zbog svoje povezanosti sa zviždačem. Međutim, Zakon ne uređuje na eksplicitan način zaštitu lica koje je povezano sa zviždačem a koje trpi štetu.

Da li je dozvoljeno anonimno prijavljivanje korupcije?

U skladu sa Zakonom, zviždač može podnijeti i anonimnu prijavu.

Da li se prijava korupcije od strane zviždača tretira kao povjerljiva?

Zakon propisuje da se sa podacima o zviždaču postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka, osim ako zviždač izričito zatraži da ti podaci budu dostupni javnosti.

Ukoliko prijava koju podnese zviždač sadrži tajni podatak, organ vlasti, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik kojima je prijava podnijeta dužni su da sa tim podatkom postupaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

U slučaju da se sa tajnim podacima iz prijave ne postupi u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka, mogu se izreći novčane sankcije za pravna lica, odgovorna lica u pravnom licu, organe vlasti i preduzetnike.

Koje se nepravilnosti mogu prijaviti?

Korištenjem sintagme „ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije“ Zakonom je utvrđen veoma širok obim nepravilnosti koje se mogu prijaviti.

Pod ugrožavanjem javnog interesa u skladu sa Zakonom, podrazumijeva se povreda propisa, etičkih pravila ili mogućnost nastanka takve povrede koja je izazvala, izaziva ili prijeti da izazove opasnost po život, zdravlje i bezbjednost ljudi i životne sredine, povredu ljudskih prava ili materijalnu i nematerijalnu štetu po državu ili pravno i fizičko lice, kao i radnja koja ima za cilj da se za takvu povredu ne sazna.

Zakonom se korupcija definiše kao svaka zloupotreba službenog, poslovnog, odnosno društvenog položaja ili uticaja u cilju sticanja lične koristi ili koristi za drugog.

Da li je za prijavljivanje korupcije neophodno imati dokaze ili je dovoljno da se prijavljivanje vrši na osnovu razumnog vjerovanja?

Za podnošenje prijave o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, u skladu sa Zakonom, nije neophodno posjedovanje dokaza. Prijavu može podnijeti zviždač koji ima opravdane razloge da sumnja u ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije.

Da li se u postupku dodjele zaštite zviždaču preispituje njegova dobra namjera kod prijavljivanja korupcije?

Zakonom je propisano da Agencija za sprečavanje korupcije štiti zviždača koji ima opravdane razloge da sumnja u ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije i koji tu sumnju prijavi u dobroj namjeri. Dobru namjeru zviždača da podnese prijavu Agencija, u skladu sa Zakonom, procjenjuje uzimajući u obzir kvalitet dostavljenih informacija, stepen ugrožavanja i posljedicu koja može nastupiti zbog ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije.

Kakvu zaštitu Zakon pruža zviždaču?

U skladu sa Zakonom pravo na zaštitu ima svaki zviždač kojem je nanijeta šteta ili samo postoji mogućnost nastanka štete zbog podnošenja prijave o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije. Posebna dodjela statusa zviždača nije propisana, već radi ostvarivanja prava na zaštitu, zviždač podnosi zahtjev za zaštitu Agenciji za sprečavanje korupcije u pisanoj formi ili usmeno na zapisnik. Zahtjev mora biti podnesen u roku od šest mjeseci od dana nastale štete, odnosno saznanja za mogućnost nastanka štete zbog podnošenja prijave.

Nakon provedene provjere istinitosti navoda iz zahtjeva za zaštitu zviždača, Agencija dostavlja mišljenje i preporuke o mjerama koje treba preduzeti u cilju otklanjanja štete, po kojima je u ostavljenom roku obavezan postupiti organ vlasti, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik na čiji rad se preporuka odnosi, te o preduzetim radnjama dostaviti izvještaj Agenciji.

U skladu sa Zakonom, Agencija je dužna da na zahtjev zviždača koji je pokrenuo sudski postupak zbog pretrpljene štete, obezbijedi stručnu pomoć u dokazivanju uzročno-posljedične veze između podnošenja prijave i nastale štete.

Zakonom je regulisano da zviždač ima pravo na sudsku zaštitu od diskriminacije i zlostavljanja na radu zbog podnošenja prijave o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije. Ova zaštita se ostvaruje u skladu sa relevantnim propisima kojima se uređuje zabrana diskriminacije i zabrana zlostavljanja na radu (Zakon o zabrani zlostavljanja na radu, "Službeni list Crne Gore", br. 030/12 i 054/16).

Šta je zloupotreba prijavljivanja i koje su posljedice?

Zakonom nije regulisano pitanje zloupotrebe prijavljivanja, niti su utvrđene sankcije za zloupotrebu prijavljivanja. Agencija za sprečavanje korupcije procjenjuje da li je prijava podnesena u dobroj namjeri, a Zakonom nisu eksplicitno regulisane posljedice ukoliko se procjenom utvrdi da prijava nije podnesena u dobroj namjeri.

Da li su zviždači izuzeti od disciplinske, građanske ili krivične odgovornosti u vezi sa podnošenjem prijave?

Zakonom nije eksplicitno propisano izuzimanje zviždača od disciplinske, građanske ili krivične odgovornosti u vezi sa podnošenjem prijave, ali je pokretanje disciplinskog postupka ili izricanje disciplinske mjere propisano kao jedna od štetnih radnji na osnovu koje se zviždaču pruža zaštita.

Postupak prijavljivanja korupcije

Koje vrste prijavljivanja korupcije postoje?

Zakonom su propisane dvije vrste prijavljivanja ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije:

- Podnošenje prijave zviždača organu vlasti, privrednom društvu, drugom pravnom licu ili preduzetniku kod kojih, po njegovom saznanju postoje opravdani razlozi za sumnju da je došlo do ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije i
- Podnošenje prijave zviždača o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije Agenciji za sprečavanje korupcije.

Prijava, u skladu sa Zakonom, sadrži opis ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, potpis i lične podatke zviždača ukoliko ne želi da bude anoniman a, po potrebi, i druge činjenice i okolnosti.

Kako se vrši interno prijavljivanje?

Prijava zviždača organu vlasti, privrednom društvu, drugom pravnom licu ili preduzetniku podnosi se u pisanoj formi, usmeno na zapisnik, putem pošte ili elektronskim putem.

Koji postupak se provodi nakon prijema interne prijave?

U skladu sa Zakonom, organ vlasti, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik je dužno da u postupku po prijavi zviždača provjeri istinitost navoda iz prijave i da, u okviru svojih nadležnosti, preduzme mjere radi sprečavanja ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije.

Zakonom je propisano da je organ vlasti, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik dužan odrediti lice za prijem i postupak po prijavi zviždača. Zakon predviđa novčane sankcije kako za pravna lica, odgovorna lica u pravnom licu i organe vlasti u slučaju neispunjavanja ove obaveze. Ovo lice vrši provjeru istinitosti navoda iz prijave i predlaže mjere starješini organa, odnosno odgovornom licu u pravnom licu ili kod preduzetnika ukoliko utvrdi postojanje ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije.

Postupak po prijavama se detaljnije reguliše Pravilnikom o bližem načinu postupanja po prijavi zviždača koje je 2015. godine donijelo Ministarstvo pravde Crne Gore (dostupno na: https://www.antikorupcija.me/media/documents/Pravilnik_o_blizem_nacinu_postupanja_po_prijavi_i_zvizdaca_o_ugrozavanju_javnog_interesa.pdf).

Navedenim pravilnikom je propisano da se postupak radi provjere istinitosti navoda iz prijave mora pokrenuti najkasnije u roku od osam dana od dana podnošenja prijave. Provjera istinitosti navoda iz prijave vrši se neposrednim uvidom u službenu evidenciju, predmete, akte i službene prostorije organa vlasti, privrednog društva, drugog pravnog lica ili preduzetnika, kao i uzimanjem izjave od zaposlenih.

Zakonom je propisana obaveza organa vlasti, privrednog društva, drugog pravnog lica i preduzetnika da u roku od 45 dana od dana podnošenja prijave obavijesti zviždača o mjerama koje su preduzete po

njegovoj prijavi, odnosno o ishodu preduzetih mjera. U slučaju kršenja ove obaveze, Zakon predviđa novčane sankcije za pravna lica, odgovorna lica u pravnom licu, organe vlasti i preduzetnike.

Kada se može vršiti eksterno prijavljivanje?

Ukoliko zviždač nije od organa vlasti, privrednog društva, drugog pravnog lica ili poduzetnika dobio obavještenje o mjerama koje su preduzete po njegovoj prijavi u utvrđenom roku ili nije zadovoljan obavještenjem može podnijeti prijavu Agenciji za sprečavanje korupcije. Zakonom je propisano da zviždač ima pravo da Agenciji podnese prijavu i bez prethodnog podnošenja prijave organu vlasti, privrednom društvu, drugom pravnom licu ili preduzetniku na koje se prijava odnosi.

Prijava o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije može se dostaviti Agenciji u pisanoj formi neposredno u službenim prostorijama Agencije, usmeno na Zapisnik, putem pošte ili elektronskim putem, a u specifičnim slučajevima i van službenih prostorija, po pisanom odobrenju direktora Agencije, o čemu se sačinjava službena zabilješka.

Zviždač može prijavu podnijeti i putem obrasca - aplikacije, koja je objavljena na internet stranici Agencije za sprečavanje korupcije (<https://www.antikorupcija.me/me/korisnicki-servisi/prijava-korupcije/>), a u Agenciji je otvorena i direktna telefonska linija za prijavljivanje korupcije, pozivom na broj 020/ 44 77 44.

Koji postupak se provodi nakon prijema eksterne prijave?

U skladu sa Zakonom, Agencija za sprečavanje korupcije sprovodi postupak po prijavi zviždača i sačinjava mišljenje o postojanju ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije. Agencija, u skladu sa Zakonom, će zatražiti izjašnjenje organa vlasti, privrednog društva, drugog pravnog lica ili poduzetnika na koga se prijava odnosi. Ukoliko izjašnjenje ne bude dostavljeno u roku od 15 dana, Agencija nastavlja postupak po prijavi zviždača. U postupku koji provodi ovlašteni službenik Agencije pribavljaju se podaci i obavještenja o činjenicama koje su neophodne za vođenje postupka i odlučivanje, o kojima službenu evidenciju vode nadležni državni organi, organi državne uprave i opštine, odnosno javna preduzeća, privredna društva, ustanove ili druga pravna i fizička lica. Zakonom je utvrđena obaveza dostavljanja traženih podatka ili stavljanje na uvid tražene dokumentacije na način i u roku koji odredi Agencija. U suprotnom, Agencija obavještava organ koji vrši nadzor nad njihovim radom, a može podnijeti poseban izvještaj Skupštini Crne Gore ili obavijestiti javnost. Radi utvrđivanja činjenica i okolnosti koje su bitne za odlučivanje, može se provesti ispitni postupak, a u skladu sa diskrecionom ocjenom ovlaštenog službenika. Zakonom je predviđena i mogućnost provođenja usmene rasprave po zahtjevu učesnika u postupku ili kada ovlašteni službenik ocijeni da je to potrebno radi utvrđivanja potpunog i tačnog činjeničnog stanja od značaja za odlučivanje.

Ukoliko u provedenom postupku Agencija za sprečavanje korupcije utvrdi da je došlo do ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije, uz mišljenje daje i preporuku o mjerama koje je potrebno preduzeti kako bi se ugrožavanje javnog interesa otklonilo, kao i rok za postupanje po preporuci i obavještavanje Agencije o sprovedenim mjerama. U slučaju da organ vlasti, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ne postupi po preporuci u ostavljenom roku ili ne obavijesti Agenciju o sprovedenim mjerama, Agencija o tome obavještava organ koji vrši nadzor nad njihovim radom, podnosi poseban izvještaj Skupštini i obavještava javnost. U slučaju kršenja navedene obaveze, Zakon predviđa i novčane sankcije za pravno lice (u iznosu od 1.000 eura do 20.000 eura), odgovorno lice u pravnom licu, državnom organu, organu državne uprave, organu lokalne uprave i lokalne samouprave (u iznosu od 500 eura do 2.000 eura) i preduzetnik (u iznosu od 500 eura do 6.000 eura).

Postupanje Agencije po prijavama i zahtjevima za zaštitu zviždača detaljnije je regulisano Pravilima o radu Agencije za sprječavanje korupcije o postupanju po prijavi o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije i zahtjevu za zaštitu zviždača (dostupno na:

https://www.antikorupcija.me/media/documents/Pravila_o_radu_-_zvi%C5%BEda%C4%8Di_FINAL1.pdf)

https://www.antikorupcija.me/media/documents/Pravila_o_radu_zvi%C5%BEda%C4%8Di_FINAL1.pdf).

Ukoliko u postupku provjere istinitosti navoda iz prijave zviždača starješina, odnosno odgovorno lice u organu vlasti, privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno preduzetnik, kao i Agencija za sprečavanje korupcije posumnjaju da se radi o krivičnom djelu za koje se goni po službenoj dužnosti, dužni su da prijavu sa prikupljenim dokazima, bez odlaganja dostave nadležnom državnom tužilaštvu.

Kada je moguće izvršiti javno prijavljivanje korupcije?

Zakonom nije predviđeno javno prijavljivanje kao poseban oblik prijavljivanja ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije.

Zaštita zviždača od štetnih radnji

U odnosu na koje štetne radnje zviždač uživa zaštitu?

Zakonom nisu posebno definisane „štetne radnje“. Propisano je da zviždač ima pravo na zaštitu ukoliko mu je nanijeta šteta, odnosno postoji mogućnost nastanka štete zbog podnošenja prijave, a naročito ako:

- mu je ugrožen život, zdravlje i imovina;
- mu je prestao radni odnos ili ukinuto ili promijenjeno radno mjesto ili promijenjen opis poslova i uslovi radnog mjesta na kojem je radio;
- mu je prekinuta njegova poslovna saradnja raskidom ugovora o dijelu ili ugovora o poslovnoj saradnji;
- je protiv njega pokrenut disciplinski postupak i izrečena disciplinska mjera;
- mu je zabranjen pristup određenim podacima neophodnim za obavljanje radnih dužnosti;
- su mu uskraćena sredstva rada koja je koristio; ili
- ako je spriječeno njegovo napredovanje i stručno usavršavanje.

Šta je i kako se dobiva status zviždača?

Zakonom nije predviđena dodjela statusa „zviždača“, već pravo na zaštitu ima svaki zviždač koji ima opravdane razloge da sumnja u ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije i koji sumnju prijavi u dobroj namjeri, te koji Agenciji za sprečavanje korupcije u utvrđenom roku podnese zahtjev za zaštitu pod uslovom da mu je nanesena šteta, odnosno postoji mogućnost nastanka štete zbog podnošenja prijave.

Da li je predviđena nagrada za prijavljivanje nepravilnosti?

U skladu sa Zakonom zviždač koji je podnošenjem prijave o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije doprinio ostvarivanju javnih prihoda ili prihoda privrednog društva, pravnog lica ili preduzetnika, a ti prihodi bi izostali da prijava nije podnijeta, ima pravo na novčanu nagradu. Pravo na nagradu ima i zviždač na osnovu čije prijave je pokrenut krivični postupak u kome je došlo do trajnog oduzimanja imovine. Zakonom je propisano da visina navedene nagrade ne može biti manja od 3% niti veća od 5% od ostvarenih prihoda, odnosno od vrijednosti trajno oduzete imovine. Kako bi ostvario pravo na nagradu zviždač mora podnijeti zahtjev organu vlasti, privrednom društvu, pravnom licu ili poduzetniku koji je ostvario prihod. O navedenom zahtjevu odluka se mora donijeti u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, a rok za isplatu nagrade ne može biti duži od šest mjeseci. Zakonom su predviđene novčane sankcije u slučaju nedonošenja odluke o zahtjevu za nagradu u utvrđenom roku, kao i ukoliko se ne odlukom ne odredi rok za isplatu nagrade u skladu sa Zakonom i to u iznosu od 1.000 eura do 20.000 eura za pravno lice, u iznosu od 500 eura do 2.000 eura za odgovorno lice u pravnom licu, državnom organu, organu državne uprave, organu lokalne uprave i lokalne samouprave i u iznosu od 500 eura do 6.000 eura za preduzetnika.

Kakvu zaštitu može dobiti zviždač koji trpi štetne posljedice?

Zaštita od strane Agencije za sprečavanje korupcije predstavlja model administrativne zaštite zviždača. Nakon prijema zahtjeva za zaštitu, Agencija sprovodi postupak provjere istinitosti navoda iz zahtjeva, odnosno utvrđuje da li je nastupila ili postoji mogućnost nastanka štete za zviždača i o tome sačinjava mišljenje koje u roku od 15 dana od dana sačinjavanja mišljenja dostavlja organu vlasti, privrednom društvu, preduzetniku ili drugom pravnom ili fizičkom licu zbog čijih radnji zviždač trpi štetu, odnosno zbog kojih postoji mogućnost nastanka štete. Ukoliko Agencija utvrdi da je nastupila šteta ili postoji mogućnost nastupanja štete po zviždača, uz navedeno mišljenje Agencija dostavlja i preporuku o mjerama koje je potrebno preduzeti u utvrđenom roku da bi se otklonile štetne posljedice ili spriječio nastanak štete.

U skladu sa Zakonom, organ vlasti, privredno društvo, zbog čijih radnji zviždač trpi štetu, je dužno postupiti po preporuci Agencije i u utvrđenom roku Agenciju izvjestiti o preduzetim mjerama. U suprotnom, Agencija obavještava organ koji vrši nadzor nad njihovim radom i podnosi poseban izvještaj Skupštini i obavještava javnost. Za kršenje propisane obaveze o izvještavanju Agencije o preduzetim mjerama, odnosno postupanju u skladu sa preporukom Agencije, Zakonom su predviđene novčane sankcije i to u iznosu od 1.000 eura do 20.000 eura za pravno lice, u iznosu od 500 eura do 2.000 eura za odgovorno lice u pravnom licu, državnom organu, organu državne uprave, organu lokalne uprave i lokalne samouprave i u iznosu od 500 eura do 6.000 eura za preduzetnika.

Na kome je teret dokazivanja?

U skladu sa Zakonom, teret dokazivanja da šteta nanijeta zviždaču nije posljedica podnošenja prijave o ugrožavanju javnog interesa koje upućuje na korupciju je na organu vlasti, privrednom društvu, drugom pravnom licu, odnosno preduzetniku zbog čijih radnji ili aktivnosti zviždač trpi štetu.

Pod kojim uslovima se obustavlja zaštita?

Zakonom nisu eksplicitno propisani uslovi za obustavljanje zaštite zviždača, ali odredbe Zakona kojima je propisano da pravo na zaštitu imaju zviždači koji su podnijeli prijavu u dobroj namjeri koju procjenjuje Agencija za sprečavanje korupcije, upućuju da bi zaštita zviždaču mogla biti uskraćena ukoliko Agencija procijeni da zviždač prijavu nije podnio u dobroj namjeri.

Pravna pomoć

Koja pravna pomoć je na raspolaganju zviždačima?

Zakon o sprječavanju korupcije ne reguliše pravo zviždača na pravnu pomoć.

Upućujućom odredbom zakona propisano je da zviždaču koji pokrene sudski spor zbog pretrpljene štete Agencija za sprečavanje korupcije pruža stručnu pomoć u dokazivanju uzročno posljedične veze između podnesene prijave i nastale štete. Dodatno, sistem besplatne pravne pomoći u Crnoj Gori regulisan je Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći ("Sl. list CG", br. 20/2011 i 20/2015, dostupan na <https://media.cgo-cce.org/2013/06/19-Zakon-o-besplatnoj-pravnoj-pomoci.pdf>). U skladu sa ovim zakonom radi ostvarivanja prava na pravično suđenje fizičkom licu koje nije u mogućnosti da ostvari pravo na sudsku zaštitu bez štete po nužno izdržavanje sebe i svoje porodice, obezbjeđuje se besplatna pravna pomoć. Međutim, ovim zakonom nije obuhvaćeno pružanje besplatne pravne pomoći u upravnim i prekršajnim postupcima.

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora (MANS), nevladina organizacija koja se bori protiv korupcije i organizovanog kriminala koji utiču na Crnu Goru, pruža besplatnu pravnu pomoć građanima koji prijavljuju korupciju i organizovani kriminal. Informacije o MANS, prijavljivanju korupcije i besplatnoj pravnoj pomoći se mogu pronaći na <http://www.mans.co.me/prijavi-korupciju/> i <http://www.mans.co.me/besplatna-pravna-pomoc/>.

U okviru Saveza sindikata Crne Gore osnovane su kancelarije radi zaštite i pružanja besplatne pravne pomoći zaposlenim članovima Saveza sindikata, zbog povreda prava iz radnog odnosa. Zastupanje članova Saveza sindikata Crne Gore vrši se isključivo po prethodno dobijenoj saglasnosti za zastupanje koje glasi na člana kome se usluga pruža, a koje potpisuje i ovjerava predsjednik granskog sindikata ili predsjednik opštinskog sindikalnog povjereništva tj. Kancelarije Saveza ili na ličnu inicijativu zaposlenog. Više informacija je dostupno na <http://www.sindikato.me/index.php/extensions/117-pravna-pomoc>.

U okviru projekta Centra za monitoring i istraživanje (CeMI) pod nazivom "Besplatna pravna pomoć marginalizovanim grupama", podržanog od strane Evropske unije, posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori, formirana je mreža organizacija civilnog društva za pružanje besplatne pravne pomoći marginalizovanim grupama. Više informacija je dostupno na <https://cemi.org.me/wp-content/uploads/2017/01/LegalAidNet-Leaflet.pdf>.

Koje dodatne informacije o postupku zaštićenog prijavljivanja korupcije su dostupne?

Na internetskoj stranici Agencije za sprečavanje korupcije objavljena je brošura „Jasno i glasno protiv korupcije“ koja je izrađena u okviru Projekta podrške implementaciji mjera integriteta EU (dostupno na:

https://www.antikorupcija.me/media/documents/Bro%C5%A1ura_-_zvi%C5%BEda%C4%8Di.pdf).

U brošuri je ukazano na značaj mehanizma prijavljivanja korupcije i zaštite lica koja prijavljuju korupciju, međunarodne standarde, te postupak prijavljivanja ugrožavanja javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije i zaštitu zviždača u skladu sa Zakonom.

Dodatni izvori informacija

- Integritet, transparentnost i borba protiv korupcije moraju biti dio kulture (dostupno na: [https://www.antikorupcija.me/media/documents/Bro%C5%A1ura -
_prevencija_korupcije.pdf](https://www.antikorupcija.me/media/documents/Bro%C5%A1ura_-_prevencija_korupcije.pdf))
- Praksa u primjeni zakonskih rješenja za zaštitu zviždača (dostupno na: [https://crnvo.me/wp-
content/uploads/2021/04/Praksa-u-primjeni-zakonskih-rjesenja-za-zastitu-zvzdaca.pdf](https://crnvo.me/wp-content/uploads/2021/04/Praksa-u-primjeni-zakonskih-rjesenja-za-zastitu-zvzdaca.pdf))